

Kultura u školama i(li) zašto je nema dovoljno, te kako je steći tj. proširiti

(/media/k2/items/cache/a39af2934ebe12ff6e285d189c0022a2_XL.jpg)

PODIJELI: [Objavi](#) [Podijeli](#)

Još se svi dobro sjećamo kakva se „uzbuna“ digla oko slabih rezultata pisanja eseja (iako bi bolje bilo reći sastavaka) na maturi pri kraju prošle školske godine, a o tome nam je upozoravati upravo sada, na početku nove nastavne godine – da se ima vremena reagirati i da opet ne bude kasno. Iako o tome u svakom slučaju odluke donosi Ministarstvo za znanost, obrazovanje i mlade, a ima se što za pitati i Ministarstvo kulture i medija, kao i sve / neke važne institucije iz nacionalne i regionalne kulture koje na svoj način „kroje“ kulturnu politiku. Što je najvažnije: kulture u osnovnim i srednjim školama jednostavno nema dovoljno. Nema dovoljno sati hrvatskoga jezika, stranih jezika, povijesti, glazbene i likovne kulture, a tu bismo mogli uvrstiti i povijest (jer se npr. o Domovinskom ratu ima na raspolaganju samo nekoliko nastavnih sati, i u osnovnim i u srednjim školama, i to pri kraju drugog polugodišta kad su mnogi već u mislima okrenuti nadolazećem ljetu i praznicima ...) pa i tjelesni odgoj, a ima tih predmeta još. Kad je riječ o onoj „uzbuni“ s početka ovoga teksta – nje je bilo nekoliko dana, pa su svi na to uglavnom zaboravili,, tj. zašutili. Ali, ne ide to – kako kaže jedna pjesma ...

Naime, svi znamo da su kurikuli (nikako ne kurikulumi, kako većina ljudi govori, pa i zaposlenih u školstvu) preopterećeni, znamo i da su ostali predmeti itekako važni – od biologije do matematike npr.), ali ovdje je jednostavno riječ o kulturi

i to u užem i širem značenju te riječi. Evo npr. lektira: neki bi je skroz liberalizirali, pa da profesori s učenicima sami biraju što će i koliko naslova uvrstiti u lektiru, ne misleći pri tome kako postoji nešto što je kanon, kako postoji nešto što su klasici (i domaći i strani naravno), kako postoje neka pravila kojih su se profesori uvijek držali, a onda i učenici. Ne, oni bi sve to „rušili“ – a kako bi se onda zapravo matura „slagala“?! Naprosto da čovjek ne povjeruje dokle ide tzv. želja za skoro pa potpunom slobodom izbora. I to iz usta i pera sveučilišnih profesora i to u velikim razgovorima. To je jednostavno – neprovedivo.

Istina je doduše da se neprestance u lektiru moraju uvrštavati nova, pa i suvremena, „jaka“ književna imena i djela, ali pri tome ne smiju „stradati“ oni koji iz te iste lektire nikako ne smiju biti „izbačeni“. Uostalom, nije uzalud na velike pohvale naišla „Judita“ koja je prevedena na razumljiviji (suvremeniji) hrvatski jezik kako bi se učenicima olakšalo njezino shvaćanje i razumijevanje

(a zna se da će oni najbolji posegnuti za originalnom verzijom). Što u uvodu zaključiti? Premalo u sadašnjoj satnici učenici imaju predmeta, a onda i tema, iz kulture, jer kako da nastave npr. školovanje na glazbenoj i dramskoj akademiji, kako na likovnoj i sličnima – kad su bili zakinuti na svojim prvim koracima u savladavanju tih područja kao što su dakle glazba i gluma te likovnost, a naravno da je tu na prvom mjestu hrvatski jezik? Teško.

Inflacija odlikaša, koji se onda „pogube“ u bespućima našega „uređenoga“ školskoga sistema

Mnoge srednje škole traže od učenika (posebno tzv. elitne gimnazije, a znamo koje su to ...) da imaju sve odlične ocjene, inače – ništa od upisa, Je li to realno? Naravno da nije. A kasnije se to nastavlja kad se upisuju fakultete (nisu nepopularne društvene znanosti, bez obzira na manje plaćene poslove u budućnosti od tzv. STEM područja, ali dobro zbore mnogi stručnjaci da je koji put riječ o izboru koji je rezultat ljubavi i interesa, a mnogo puta o višoj sili (ne upišu se na jedan fakultet, pa probaju na drugi ...), samo ovdje nećemo širiti temu, ionako je preopširna i previše „zvoni“ na uzbunu. Iako je činjenica da je tome tako: i prijamni ispiti na fakultetima su trauma za sve mlade koji im pristupaju, ali i za njihove roditelje.

Baš je dobro da stigoh do roditelja, jer često oni traže od svoje djece da imaju sve petice, da se upišu u one škole koje oni (roditelji) preferiraju (najčešće iz pragmatičkih razloga), tj. daju im prednost, da budu najbolji među najboljima ... Naravno da to stvara veliki pritisak na djecu, tj mlade, kojima je onda škola bauk, umjesto da bude mjesto ležernog stjecanja znanja – trudom a ne vezama, zadovoljstvom a ne pritiscima ... No, je li uvijek tako? Naravno da nije. Tko najviše strada u tom magičnom trokutu profesor, učenik, roditelj? Uz učenike - profesori. Jer se na njih pritišće, jer im se zamjera što daju lošije ocjene nego što to. idemo reći otvoreno, neko dijete zaslužuje. Onda stupaju na scenu i ravnatelji i psiholozi tj. pedagozi u školama itd itsl. Ima tu i nasilja ponekad, na žalost, pritisaka svako. Je li to u redu? Nije, jer svi trebaju biti zadovoljni, ali na temelju svojega znanja i svojih ovlasti. Riječ je, pada mi na pamet, o lažnoj demokraciji. U kojoj stradaju profesori koji su zapravo stalno pod stresom.

Posebna je priča teza o tome kako profesori malo rade i imaju duge praznike, a zna se da puno toga odrađuju kod kuće, da se moraju pripremati za satove tj predavanja, da moraju ispravljati zadaće ... Drugi roditelji misle samo da su oni „dužni“ prepoznati i „boriti se“ za svoje dijete kako oni to zamišljaju. Tu je onda pitanje odgoja na djelu, jer odgoj moraju imati i roditelji – ne samo učenici. Naravno, ni profesori nisu svi isti, ali većina ih voli i zna svoj posao. Koji je

jako zahtjevan – jer odgoj i obrazovanje mladih naraštaja znače bolju budućnost za cijelo društvo!

Svjedoci smo, posebno mi stariji, mnogih reformi školstva koje su često upitne i samo rade kaos. U obilju različitih interesa, a svatko bi da je među najboljima, kao što bi profesor da su mu najuspješniji učenici, da o roditeljima ni ne govorimo, tj. već smo govorili. Valja pažljivo međutim ići u svaku reformu i zato Sunčica Findak, vrsna novinarka HRT-a za emisiju Otvoreno postavlja kao temu nedavne emisije Otvoreno „Što ima novo“. Držim – malo toga. Jer kad dođe do velikog nasilja u školi obrazloženje je resornog Ministarstva kako oni skrbe o posljedicama a ne uzrocima takvih nemilih scena (a ispisivanje cijelog razreda, što se nedavno dogodilo, u druge škole - zbog jednom učenika koji sustavno i javno i nasilno ometa nastavu – možda je ipak iznimka koja potvrđuje pravilo. Ali su svi koji sudjeluju u obrazovnom procesu morali biti uključeni – a ne svaljivati sve na škole i socijalne radnike ...) Uvijek je najvažnija istina ona o tome kako prema mladima treba biti i nježan/taktičan i strog, i drag i odlučan – da bi ih se pripremilo za život i rad, da bi ih se obrazovalo na najbolji mogući način. Roditelji često podupiru (i to na neprimjeren način) svoje nasljednike, ali često su i nerealni, preambiciozni. A tu odgoj ima i te kako važnu ulogu.

U školama potrebno više nadogradnje, slobodnih aktivnosti, a izborna nastava je poželjna ...

Razvidno je kako je u mijenama hrvatskoga školstva kroz godine dolazilo do mnogih i mnogih promjena. Reći će netko kako sam sentimentalna, ali sjetit ćemo se mi „u godinama“ kako su obvezatni predmeti, ako ne za nas, onda za naše roditelje, bili domaćinstvo (pa je u bilo uvršteno i šivanje i heklanje itsl.), zatim krasopis, pa kako se proučavala glagoljica. Izbornih predmeta bilo je i tada, a danas bi ih trebalo biti više ... A kreće se i prije osnovne škole, pa se upravo za više čitanja i kulture za predškolce npr. u razrađene aktivnosti na pravi način u posljednje vrijeme uključilo i Ministarstvo kulture i medija, što je za svaku pohvalu. Tu su i projekti poput Erazmusa koji nude predivne programe samo se trebaju uključiti cijele škole zajedno s ravnateljima, učenicima, roditeljima i profesorima. I te kako se isplati i korisno je! Jer smo prisutni u svijetu, jer prepoznajemo druge i drugačije, a i oni nas. Sve to spominjem kao veliki plus, ali na umu mi je ona davna ali nezaboravljena reforma kad je svojevremeno ukinuta bila upravo gimnazija, kao rasadnik intelektualaca koji pokreću napredak – samo ako im se da prigoda (to je pravi pristup demografiji). Danas se ipak radi na tome da izbor bude pravi i pravedan, odnosno na poštovanju svih koji su željni znanja. Tako su i strukovne škole na cijeni i imaju

relativno dobar dio obrazovanja van struke – kako bi i ti mladi a pragmatični entuzijasti, koji mahom rade (i pripremaju se) za teške poslove, bili ravnopravniji i cjenjeniji dio naše svakodnevice. A potrebni su nam „kao ozeblom sunce“,,

Tko dakle, kad se sve zbroji i oduzme, „ometa“ kulturu u školama i zašto? Oni roditelji koji ne kontroliraju rad svoje djece, ne prate ih, nego samo traže „kruha preko pogače“ od nastavnog osoblja, zatim oni profesori (iako držim da ih je manje) koji svoj posao shvaćaju bez ljubavi i žara i volje da odgoje i obrazuju ljude (koji su mladi, ali će uskoro bit veliki! – kako bi rekao, parafraziram, Hrvoje Hitrec u slavnim „Smogovcima“), sposobne za stvaranje, zaradu i ispunjen život. A problem i te kako „popravljaju“ entuzijasti i kreativci koje ipak sve više i češće vidimo oko sebe. Dokle tako? Dok ih ne bude više i dok ih odgovorni ne prepoznaju!

Tekst je objavljen uz financijsku potporu Agencije za elektroničke medije AEM) iz Programa za poticanje novinarske izvrsnosti 2024. god, tema je Kultura – što je sve ugrožava i zašto (Poticanje Kvalitetnog novinarstva 2024.)
